

Šikana může být na každé škole. I na té vaší. Máte možnost to změnit.

Zjistěte, co se děje

- Pozorujte chování žáků a atmosféru ve třídě.
- Zjistěte si informace o šikaně.
- Konzultujte svá pozorování s kolegy.
- Oznamte své podezření vedení školy a výchovnému poradci a domluvte se na jednotném postupu.
- Mezi čtyřma očima zjišťujte informace od nezaujatých svědků – spolužáků.
- Spojte se s rodiči obětí a požádejte je o spolupráci.

Jak poznáte, že se jedná o šikanu?

Všimněte si nepřímých znaků šikanování:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá volen do mužstva mezi posledními.
- Během přestávek vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Má zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmitá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Má odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Všimněte si přímých znaků šikanování:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem.
- Skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka, aby vykonával nemorální až trestné činy či aby se jich spoluúčastnil.
- Honění, strkání, šfouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Zlu k vítězství stačí, když slušní lidé nedělají nic. *Talmud*

Devět kroků pro řešení počáteční šikany aneb Pedagogická chirurgie

1. Odhadněte závažnost onemocnění skupiny.
2. Zjistěte informace od obětí i spolužáků.
3. Najděte vhodné svědky.
4. Proveďte individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky.
5. Chraňte oběti šikany.
6. Proveďte rozhovor s agresory, případně konfrontaci mezi nimi.
7. Svolejte výchovnou komisi.
8. Spolupracujte s rodiči obětí i agresorů.
9. Rozeberte situaci se třídou, dále sledujte a pracujte se vztahy.

Nejste v tom sami

Kdo vám může při řešení šikany pomoci?

- Středisko výchovné péče.
- Pedagogicko-psychologická poradna.
- Projekt Minimalizace šikany a jeho odborníci.
- Sdružení Linka bezpečí, www.linkabezpeci.cz.
- Poradna na www.minimalizacesikany.cz.
- Amnesty International ČR, www.amnesty.cz.
- Odborné informace o šikaně najdete také v publikaci dr. Michala Koláře Bolest šikanování.

Prevence má smysl

Co vám k ní pomůže?

- Připusťte si možnost, že šikana na vaší škole může být.
- Mluvte se žáky o vztazích.
- Spolupracujte s rodiči.
- Vedte zajímavou výuku a atraktivní školní program.
- Pozorujte, naslouchejte, podporujte pozitivní sociální klima.
- Vytipujte riziková místa na škole.
- Pracujte s potencionálními oběťmi šikany.
- Tlumte agresivní sklony možných agresorů.
- Dejte možnost každému zažívat úspěch.
- Pěstujte empatii mezi žáky.

Rozhodně se vyvarujte

- Konfrontace oběti a agresora
- Bagatelizace problému
- Rychlých řešení
- Řešení případu před třídou
- Prozrazení informačních zdrojů
- Neinformování rodičů
- Řešení bez pomoci dalších pedagogů

www.minimalizacesikany.cz

Nadace **O₂**